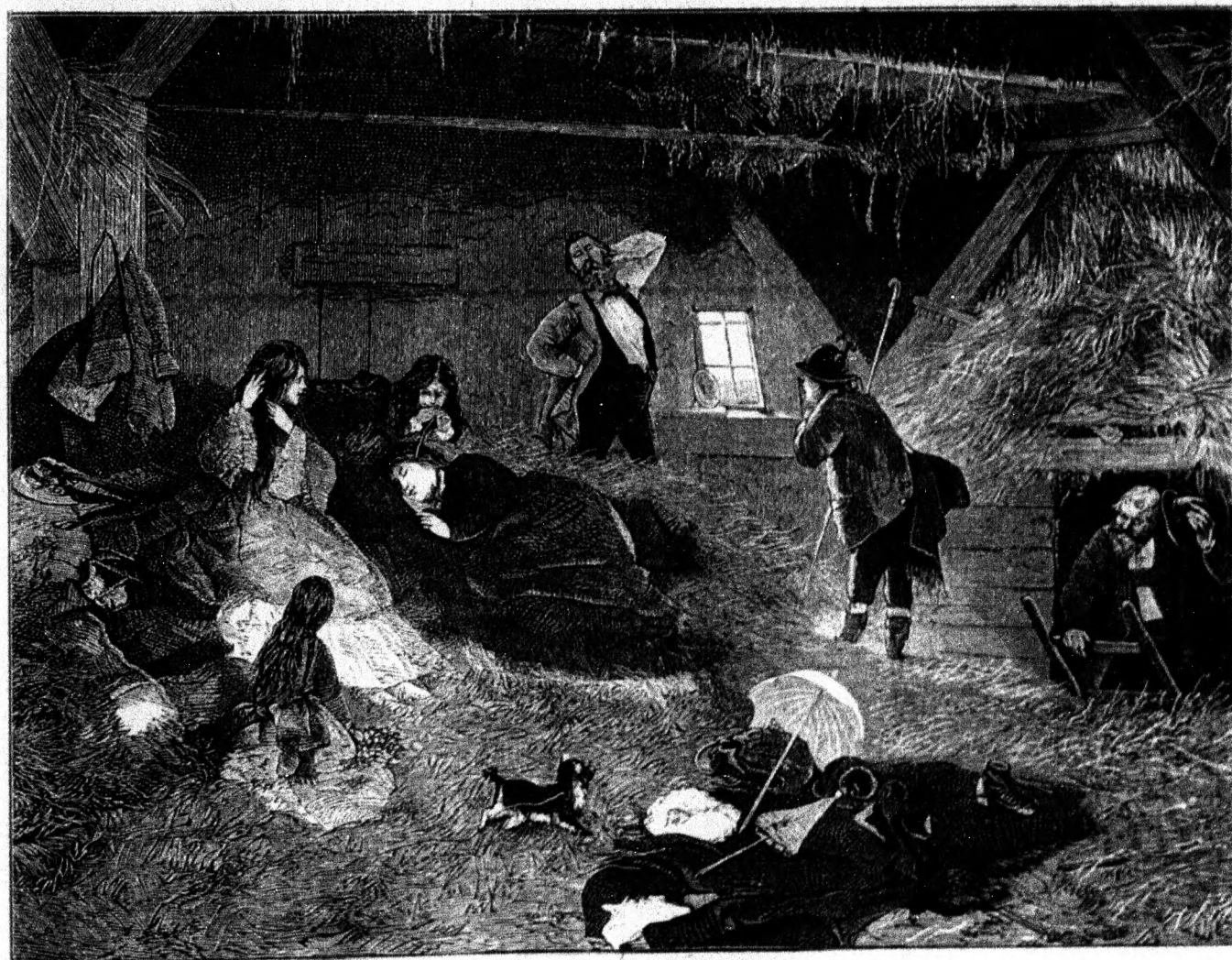


# OPRAVDOVÝ KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

<p><i>Predplatná cena:</i>          Na celý rok . . . . . 4 kor. — hal.          Na pol roka . . . . . 2 &gt; — &gt;          Na štvrt roka . . . . . 1 &gt; — &gt;          Jednotlivé číslo 6 halierov.</p>	<p><b>Vychodí každú nedeľu.</b>          Zodpovedný redaktor a vydavateľ:  <b>VIKTOR HORNYÁNSZKY.</b></p>	<p><i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti,          VI. okr., Aradi-utca 14.          Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.          Nevyplatené listy sa neprijímajú.</p>
---	---	--



Turisti.

## Agitácie ľudovej strany.

**B**to kus pozornosti venuje nášmu spoločenskému životu, ten dobre vie, že u nás ľudia veľmi radi politisujú. Smele môžeme tvrdiť, že politisovanie deje sa u nás na ujmu iného užitočného zamestnania aj vtedy, keď sa politicky nič významného nedeje. O takých dobách nechceme ani hovoriť, keď je na dennom poriadku nejaká politicky významná otázka. Vtedy vstávame a líhame s politikou.

Jestli že tedy niekto dobre chce spraviť ľudu; jestli že tedy niekto skutočne úprimne dobre smýšľa s ľuďom: ten všetko možné vynaloží a podujme, aby ľud zdržiaval od politisovania a mal ho k inej užitočnej práci. Keď kto cestuje po cudzozemsku a s pozornosťou sprevádza život ľudu tam, nuž sa presvedčí, že v cudzozemsku ľud miesto nemúdreho, čuvy drážiaceho politisovania radšej sa disputuje o tom, ako by sa dalo ľahšie vyžiť, alebo jako by sa dali prijmy zveľadiť.

S času na čas aj u nás badať také doby, keď politika odpočíva, keď sa ľudia zaoberajú inými osožnejšími vecmi, než je politisovanie. Takáto doba je aj teraz. Za prvé preto, že tu sú letné poľnohospodárske práce, ktoré vyžadujú pilnú vytrvalú prácu v plnom prúde a za druhé zato, že pod terajšou liberálnou vládou žijeme taký tichý politický život, ktorý aj mimovoľne vyzýva radšej k osožnej práci, než zväčša k rozbroj vodiacemu politisovaniu. Terajšia vláda, stojac na základe *zákonu, práva a pravdy*, tak riadi osud krajiny, že sa v skutkoch svojich pridrža prísne pravdy a v činoch svojich má vždy pred očima blaho a záujem krajiny. Ešte by sme mohli venovať aj tretiu príčinu, prečo odpočíva a má odpočívať politika. Táto tretia príčina je, že krajinské voľby sú ešte ďaleko.

A všetky parlamentárne strany — vynímajúc ľudovú — sa skutočne aj ticho chovajú, nahliadnuc, že pre ľud je o moc osožnejšie, keď ho nechajú v tichosti pracovať, jako keby myslel jeho politickými shromaždeniami dráždily. Jedine ľudová strana nedopraje ľudu žiadneho oddychu. Ľudová strana je jediná, ktorá mysle ľudu udržuje ustavične v rozochvení a napnutosti. A keby dobrota niektorej strany závisela jedine od toho,

jako vie kortešovať, tak by ľudová strana bola z pomedzi všetkých strán najlepšia.

Lenže ustavičné agitovanie nemožno chvályhodným pomenovať. Bez potreby a nadmieru vyrušovať pokoj ľudu ustavičnými agitáciami, to je všetko iné len nie vlastenecká a ľudu osožná práca. Uznať musíme, že ľudovej strane je ľahko shromaždenia vydržiavať. V ktorej obci farár drží s ľudovou stranou, tam je ľudová strana zorganizovaná. Tam nenie nič iné treba, len aby cancellária ľudovej strany z Budapešte písala patrič-nému farárovi list, že chce vydržiavať shromaždenie. O ostatné všetko postará sa pán farár s pánom kaplánom a s niekoľkými starými babkami. Lebo kde už ani čert nič nemôže spraviť, ta pošle starú babu.

Ľudová strana v poslednej dobe zase zaplavila svojimi shromaždeniami viac strán Uhorska. Vydržiavala posledne shromaždenia v okolí hlavného mesta Budapešte, v Sedmohradsku a najnovšie začína sriaďovať shromaždenia po našich Horniakoch. Úbohí Slováci po neprajnom jarnom počasi musíte prestať a pretrpeť letnú záplavu týchto shromaždení. Vychýrení ľudoví vyslanci Rakovszky, Zmeskál, Zichy, Molnár nemali dost príležitosti vyhovoriť sa počas snemových zasadaní, oni svoju politickú múdrosť aj teraz, v horúcom lete predávajú po krajine. Vlastne by len radi predávali, lebo vzdor tomu, že tovar svoj vychvalujú do tretieho neba, kupcov naň vzdor tomu nemôžu dostať.

Dobré víno nepotrebuje viechu. Víno ľudárov ju ale až veľmi potrebuje. Keby zásady ľudárov byly skutočne pre ľud dobré, osožné a krajinu oblažujúce, ľudárski apoštolovia by ani najmieň nepotrebovali tak z dediny na dedinu chodiť a verbovať prívržencov. Dobré sa samo od seba odporúča. Nech ľudári nechajú ľud rozmýšľať, nech mu v krátkosti, jadrne rozpovedia, jakým spôsobom chcú krajinu oblažiť a jestliže ľud tento ich programm uzná za dobrý, zbytočné sú všetky shromaždenia a ustávania sa; ľud si aj bez týchto zastane pod ich prápor. Jestli že ale ľud nahliadne, že to čo ľudári roztrubujú je len mam a klam, je len puhé upotrebenie ľudu k tomu, aby sa pomocou neho vyšvihli do výšky, v tom páde sú

ich shromaždenia tiež zbytočné, lebo prázdnyimi slovami si ľud nenaklonia.

Ľudári by tisíc ráz múdrejšie spravili, keby ľudu dali pokoj, nedráždili mysle jeho teraz, keď má vážnejšiu a osoznejšiu robotu, než počúvať ich otrepané reči. — Voľby — to dnes už na isto možno brať — nebudú v jaseň, možno že iba na takto rok budeme voliť vyslancov, načo tedy už teraz ľud znepokojuvať a odťahovať ho od pilnej práce, alebo od prepotrebného nedelného odpočinku. — Politika teraz odpočíva, nech ju ľudári nebudia, lebo sa môže na nich strašne vypomstíť.

### Slovo k rodákom.

Tedy už i naše hornouhorské kraje dostaly nové bohoslužby nedelné a sviatkové. Miesto nábožného spevu a processie, ozývajú sa éljeny ľudí po obciach, miesto kresťanskej kázne z posvätného kancla hrmia búrlivé reči kortošov so svetскеj tribúny. Kňazia opustia chrámy a postavajú sa v službu mamony. Dobývajú marný zisk a svetskú slávu — no a žnú poľutovanie — alebo posmech.

Poľutovanie preto, lebo ináčej požívať by by mohli úctu, keby *svoje* povinnosti a povolania plnili. Posmech ale preto, lebo do sveta tárajú a od rokov v rozličných dobách a na rozličných miestach vždy to samé blúznia. I herci sú tí istí, aj komédia tá samá, len čas a miesto, a kde-tu i poslucháčstvo je iné.

Lutujeme náš ľud, že práve ľudári za tak sprostý ho držia, keď mu tie isté veci tak často opakujú, ako čo by on raz počuté nepochopil a si nezapamätal. Lutujeme náš ľud, že tí, ktorí sa vystatujú zaň konať, necítia potrebu toho, aby ho skutočne osvietili, o niečom poučili, povzbudili, sebavedomím a dôverou naplnili, ale že ho práve tí zmalátnujú, o silu zo sebavedomia pochodiacu ako aj o únosť a o dôveru lepšej budúcnosti olupujú. No lutujeme aj tých mužov, lebo veď sú spoluobčania, spolubratia naši, ktorí v tme duševnej krátkozrakosti svojej, zamotani do svojich vlastných osíd, ktoré iným klásť mienili, tak smiešnymi sa robia, že svojich päťdesť spoločných rečí s týždňa na týždeň na shromaždeniach odrectávajú, a potom miesto, odkiaľ ich nevyhnali, lež známou miernosťou a trpezlivosťou ľudu nášho vypočúvali, za novovydobytú pevnosť ľudárstva vyhlasujú. Týchto pár prázdnych rečí s nevšednou dôslednosťou a bez všetkých značnejších premien odťahujú týždenne vo svojich stranníckych časopisoch, nie žeby radšej, —

čo by o mnoho praktičnejším bolo, — jednoducho poznamenali: hovoril ten alebo ten, ako? vidz číslo a dátum našich novín z vtedy a vtedy.

Nuž strana ľudárov je mladá na roky, ale ako duševné nedochudča, rýchle sa ostarela. Známkou staroby totiž je, že patričný starec so dňa na deň to i to zabúda. Kruh jeho rozhľadov a vedomostí sa menší, v náhľadoch je neistý, v rečiach sa opakuje, až konečne len jednu poslednú nótu hudie. I naši, ináč len asi päťroční ľudári sú už v takomto položení a stave choroby: nevedia nič nového, do budúcnosti nehladia, o ňu sa nestarajú a hudú dve-tri otrepané staré nóty. Nebude z toho nový život nikdy. Keby boli aspoň vrbou, tak by ešte bola koľká-toľká únosť, lebo z pňa starej vrby vypučia nové životaschopné výhonky, z ľudárov ale nikdy, jestli len celú svoju minulosť neodhodia a nevstúpia do prúdu oného rezkého života, ktorý sa okolo nich vinie bárs ho oni nepoznajú a poznať snád ani nechcú.

Zášť a nenávisť, ktorú rozosievajú: tá nezúrodňuje. Upodozrievanie nespoľčuje ľudí, ale mohutnú silu celku roztrieska a ju na mizerné čiastočky rozdeľuje. Nesvornosť a sváry podryly svetové ríše. Nimi padli svetovládni Rimania, nimi zahynula ríša Alexandra Veľkého a nimi vyhynuli i početné veľké národy.

Ľudári o tom nevedia, vedieť nechcú. Oni v rozviklaní všetkých pomerov hľadajú úspech — a nájdu pád.

Teraz ešte jedno. Nájdu sa snád takí, ktorí pozastavia sa na tom, že liberálna strana, keď ľudári tak všemožne hrnú sa medzi svet, mlčí a ako by netečnou zostáva. Snád i zazlieva to niekto liberálom? Nuž nám to jednoducho netreba. My nekortešujeme, a najmenej rečami. Za nás hovoria a to výtečnejšie a dôraznejšie, ako všetky reči, blahodarné — blahonosné faktá — skutky a udalosti. My nedržíme ľud za krátkozraký a sprostý. Nedržíme za potrebné vystatovať a chvastať sa tým, čo každý, ak len chce, vidí, pozoruje, cíti, požíva. Ba my rozhodne zatracujeme a za neslušné držíme chvastať sa tým, že sme povinnosti svoje plnili. Veru smutne by to vyzeralo s nami a hanbiť by sme sa museli, keby sme plnenie občianskych povinností a povolania za zásluhu považovali. Kto len povinnosť plní, ten zaslúži síce ocenenia a uznania, ale krem toho nič viac. Veď len to vykonal, čo mal a musel. Nuž tedy aké právo majú ľudári chvastať sa pred verejnosťou, že vraj oni na sneme plnili povinnosti? Dajme tomu, že áno, — ačpráve ešte i to sa dá rozhodne kritisovať, — nuž a načo že ich ta voličia poslali? Či nie, aby ich zastupovali? Či nie, aby zákonodarné povinnosti v záujme vlasti a národa plnili? Či nesverili im všetko svoje právo do rúk a výnosom svojich mozolov neho-

norovali ich prácu a námahy? Nuž ako, v čom a na akom základe majú právo sa chvastať? Tak sa zdá, že nie sú spokojní a nemajú príčiny i dôvodov spokojnými byť s úsudkom, ktorý si o nich verejná mienka, obecenstvo a ich voličia s pozorovania ich skutkov tvorili, a preto usilujú sa chvastaním úsudok v prajnejší premeniť. Ale isté je, že im ani to neosoží. Jazyk neosoží, kde skutky hovoria.

*Pravdomil.*

## POLITICKÉ ZPRÁVY.

Vládny komisár nad administratívnymi naukobehmi. Minister vnútra sveril hlavný dozor ohľadom zariadenia a usporiadania administratívnych naukobehov pre notárov na vládneho komisára. Za vládneho komisára nad týmito naukobehmi vymenovaný je vyslanec Pavel Ruffy, ktorý bral účasť jak pri chystaní návrhu zákona o otázných naukobehoch, taktiež návrh tento v sneme čo referent zastupoval. Pavel Ruffy po uvedení do života naukobehov poverený bude aj naďalej dozorom nad týmiže.

Vláda skutočne šťastlivo volila, keď komisárstvo nad administratívnymi naukobehmi složila do rúk vyslanca Pavla Ruffyho. Pavel Ruffy, čo bývalý výtečný vicešpán tekovskej stolice zná stoličnú administráciu základne; veľmi dobre vie, čo musia hlavne znať notári, zby povolaniu svojmu čím lepšie mohli zodpovedať. Presvedčení sme, že administratívne naukobehy pre notárov pod dozorstvom pána Pavla Ruffyho budú prekvitať.

Jubiläum honvédskeho ministra baróna Fejérváryho. Behom tohoto roku doplní barón Fejérváry 50. rok svojej vojanskej služby. Povolanie kruhy sa už teraz starajú o to, aby významný deň slušne zasvätili. Všeobecne obľúbená osoba baróna Fejérváryho bude po celej krajine predmetom vrejých ovácií. — Hovorí sa, že minister Fejérváry po doplnení 50. roku vojanskej služby utiahne sa na odpočinok. Znajúc pracovnosť a rezké sily baróna Fejérváryho, neveríme, žeby sa utiahol na odpočinok len preto, že už 50 rokov slúžil.

Zmena v predsedníctve magnátskej snemovne. Terajší predseda magnátskej snemovne gróf Tibor Károlyi už od dlhších čias pochorieva, tak že ani na zasadnutiach snemovne nemôže predsedáť. Z tejto príčiny má sa na jeseň vzdať svojej hodnosti. Za nástupníkov jeho spomínajú sa gróf Albin Csáky, barón Béla Vay a Koloman Tisza. Z týchto kandidátov najviac výhľadu má gróf Albin Csáky; Koloman Tisza, ktorý od mladý bol vyslancom a živú účasť bral v politike krajinskej, zťažka sa dá nakloniť k prevzatíu predsedníctva magnátskej snemovne, lebo tak by sa musel zriecť aktívnej politiky.

Zmena vo flišpánskom sbore. Teraz, keď politika odpočíva, niektoré časopisy zavďačujú sa svojim čitateľom prekvapujúcimi politickými chýrami. Takýto prekvapujúci politický chýr je, že vraj najbližšie má sa viac flišpánov poďakovať. Poloúradne sdeľuje sa, že chýry o zaďakovaní viac flišpánov sú úplne z povetria vzaté.

Uprázdnený ablegátsky mandát. Edmund Jonás, vyslanec viššóckeého okresu v marmarošskej stolici byvšie vymenovaný za prisediaceho k úradu pre patenty, zriekol sa vyslanectva. V tomto okrese vystúpi s liberálnym programom nový štátny sekretár v ministerstve obchodu Franc Nagy.

Z Afriky. Búri zase mali šťastie. Neďaleko Pretorie pri nagelsbergskom priesmyku prekvapili anglické vojsko a poriadne ho zbili. Zajali Angličanom dve delá a viac vojakov padlo do zajatia. Počet mrtvých je značný. Búri stále znepokojujú nepriateľa a Roberts už vraj pomýšľa radšej vrátiť sa do Bloemfonteinu, hlavného mesta Oranžu, lebo v Pretorii, v hlavnom meste Transválu nenie istý. Ďalej hovorí sa, že medzi hlavným vodcom Robertsom a jeho štábnym šéfom Kitchenerom vypuknul spor, velitelia sa prieča, čo má zlé následky vo vedení anglického vojska.

Revolúcia v Číne. Svet ešte vždy nevie s celou istotou, či Číňania povražďili v Pekingú všetkých cudzincov i so zástupcami mocností alebo nie. Čínski vicekráli uspokojujú európske vlády, že sa pekingským kresťanom ani len vlas na hlave nepohnul, kdežto európski konsuli sdeľujú svojim vládam dľa chýrov, ktoré dostali z Pekingú privátnou cestou, že v Pekingú povražďili už všetkých kresťanov, ktorých mohlo byť asi 1500. Ktoré zprávy sú pravdivé, ťažko s celou istotou povedať, lebo Peking je cele odfatý od sveta. Ale zprávy konsulov zdajú sa byť pravdepodobnejšie, lebo čínski vicekráli zvykli lubať, keď im môže ísť o kožu. Taja povraždenie kresťanov hlavne preto, lebo sa boja bezohľadnej pomsty mocností. U Tiencinu, mesta to, cez ktoré vedie najbližšia cesta do Pekingú, stojí už 21.000 hláv medzinárodných čiat, ale nemôžu odtiať ďalej, lebo 40.000 čínskych vojakov a boxerov bojuje proti nim tak odhodlane, že jestli nedostanú pomoc, ich polozenie bude povážlivé. Len v jednom boji padlo vyše 300 európskych vojakov. — Revolúcia proti kresťanom sa stále šíri i po iných provinciách Číny a hlavne v tých dosahuje povážlivých rozmerov, kde majú Rusi, Angličania a Nemci svoje prstavy. Európske mocnosti následkom tohto chystajú ďalšie vojská do Číny a krem námorníctva vyšfú ta i pesie pluky. Naša monarchia vyše ta len ešte dve lode, pachtu však nie, lebo Rakúsko-Uhorsko nemá v Číne žiadnych väčších záujmov.

## Kortešačka.

«Podme chlapci, podme zbijať»

Tak spievali predtým — dávno:

I dnes sa to isté stáva,

Ej, ale nie už tak zjavno.

Len v jednom je dosť úprimná

Drzích ľudí nová nóta:

«Podme chlapci, podme zbijať

Ale iba — hlasy — vóta.»

A hrnú sa celé húfy

Po krajine hor' i dolu;

Ani čo by samé trhy:

No voličia sú len — spolu.

Hrad, palác nie sú dosť isté,

Žiadna chatrč nie dosť nízka:

Do každej sa — dňom i nocou

A to veľký pán natíska.

Pršia prosby — tečú sľuby,

Všeličo sa — pospomina:

No rozumní sľuby — hrozby

Zapišu si do — komína.

## Obecnie predstavenstvo.

Dobrobyt obyvateľov každej jednej obce závisí hlavne od toho, aké majú predstavenstvo.

Notár, ktorý je nútený skoro všetky úradné záležitosti obce vybaviť a ktorý čo taký vlastne je dušou predstavenstva, nemôže všetko sám vykonať. Potrebné je teda, aby práca bola medzi ním a medzi predstavenstvom obce podelená a aby každý člen predstavenstva naňho sverenú veci dobre a ochotne vybavoval.

Zákon tým že v krátkosti o predstavenstve hovorí, že tože: «uvádza v platnosť nariadenia vyšších administratívnych vrchností a rozhodnutia zastupiteľstva,» mnoho povedal; lebo dnes vyššie vrchnosti mnoho, veľmi mnoho požadujú od predstavenstva.

Dneskajšia administrácia je tak zamotaná, že každý človek od kolísky až po hrob má s ňou do činenia a tak sotva sa najde takej administratívnej záležitosti, z ktorej by sa predstavenstvu nedostalo za podiel a sotva je taký zákon, ktorý by na predstavenstvo neuvažoval jakú-takú prácu.

Ďalej predstavenstvo neni len preto, aby v živote uvádzalo zákony, nariadenia a rozhodnutia zastupiteľstva; hlavným povolaním a cieľom jeho je, aby sa staralo o záležitosti obyvateľov v obci, aby na srdci nosilo dobrobyt ich, aby obec tak spravovalo, žeby sa táže jak mravne, tak aj hmotne rozmáhala.

Dobrá obecní notár a rozsápný, s obyvateľmi statočne smýšľajúci rychtár sú veru pre obec

viac hodní, než minister. Lebo minister často nepotrebuje sám rozmýšľať, tam má svojich radcov, ktorí mu vec rozpovedia, notár a rychtár musia ale veľmi často sami rozumom pohnúť, a to jedon každý obyvateľ očakáva od nich, aby obec dobre a statočne spravovali.

Práve preto neoceniteľným pokladom pre obec je oduševnený notár, statočný, ľudsky smýšľajúci a rozumný rychtár. Jedine svorná práca a vzájomné uctenie sa týchto dvoch môže slúžiť ľudu za príklad, ktorý ich vždy s pozornosťou sprevádza a jak dobré, tak aj zlé ich vlastnosti rád si osvojí.

Od hlavy ryba smrdí! Hovorí porekadlo a jako pod zlými ministrami aj krajina býva zle administrovaná, tak aj nedbanliví, nesvedomití, nečestní obecní predstavení môžu úplne na nivoč priviesť obec.

Práve preto každej obci prajeme múdreho, pracovitého notára a rozsápné, dobroprajné predstavenstvo.

Iných spravovať, administrovať fahá za sebou veľkú zodpovednosť, zato je to ale veľmi pekná úloha.

Lenže dobrý predstavený nepadne učený z oblakov. Každý sa musí učiť to, čo je jeho povinnosťou a k tomu je v dedine notár, aby predstavení radu jeho upotrebili a okrem toho každý obecní predstavený dobre spraví, keď si čítaním rozmnožuje svoje známosti.

*Z koho pozostáva predstavenstvo?*

V malých obciach z rychtára a vicerychtára, aspoň zo dvoch úradských (prisažných), z okresného notára, okresného tútora a okresného lekára.

Vo veľkých obciach: z rychtára, vicerychtára, aspoň zo 4 úradských (prisažných), z pokladníka, z notára, obecného tútora a z riadneho obecného lekára.

Z pomedzi týchto riadny plat fahajú: notár, okresný notár a lekár, tam ale, kde obec má aj daňového pokladníka, obecného tútora a pisára, aj títo majú riadne platy.

Platy predstavených určujú si obce v štatútoch.

Plat obecného alebo okresného notára, ktorý nemôže od 400 zlatých menej obsahovať a ktorý môže stolica na 600 zlatých povýšiť, pre malé a veľké obce s vypočutím zastupiteľstva určuje obec, pofažne právomocnosť.

Okresného notára spolupatriace obce spoločne platia. Obecnému a okresnému notárovi patrí byt, ktorý sa mu nesmie do platu zarátať. Čistý osov tých zemí ale, ktoré notár užíva, môže sa mu z platu odťahnuť.

*Kto volí predstavených?*

V malých obciach voličia volia rychtára a prisazných na tri roky, okresného notára doživotne a okresného tútora na 3 roky zastupiteľská spojených obcí;

vo veľkých obciach voličia volia rychtára, prisazných (úradských) a tútora na tri roky, notára a okresného notára volí ale doživotne zastupiteľstvo.

Voľba obecného predstavenstva prevádza sa pri obecných voľbách, na ktorých v malých a veľkých obciach predsedá hlavný slúžny.

Za predstaveného môže byť volený každý plnoletý občan, ktorý je obecným voličom, vyníma sa duchovný otec, učiteľ, štátny a stoličný úradník, čo hneď sú aj voličmi v obci.

**DOPISY.**

Veľká Štiavnica, liptovská stolica.

Utený pán Redaktor!

Čítam, čítam náš obľúbený časopis a badám, že z našej obce nik dopisy ku uverejneniu nezasiela. Prečo? To som s mojím rozumom tým menej pochopiť vstave, lebo je tu dosť takých vecí, ktoré sú hodny, aby sa uverejnili

Z príčiny tejto chytám ja pero do ruky a prosím o laskavé uverejnenie týchto pár riadkov s tým dodatkom, že ak ctenému pánu redaktorovi nepadnem nimi na tarchu, aj na budúce častejšie dačo nového z našej obce sdelím.\*)

Predovšetkým musím sdeliť, že tunajší občania zadali boli prosbu na vysoké finančné ministerium, aby Mojžišovi Goldstückerovi, krčmárovi, ktorý s ľuďmi vždy ako s dajakými otrokami zaobchodí, licencia odobratá boia. Chceli to občania už pred rokami prosiť, ale vždy ohľad brali na jeho malé deti, mysliac si tak, veď sa len polepší, ale sa sklamali. Grobianil, špintal svetu keď do krémy prišiel, a keď sa našiel taký, ktorý si za jeho ťažko zarobené peniaze bez príčiny nechcel dať grobianiť a jednakou mierou mu meral, nuž v tom okamihu prišla jeho manželka s hrncom vody, a úbohého človeka ňou obliala; alebo spolu lapili muža a bili palicami dotiaľ, do kľaf sa im páčilo.

Na základe udanej prosby už tri razy bola inkvizícia proti Goldstückerovi, asice raz skrz pána sekretára z finančnej direkcie a dva razy skrze pána hlavného slúžneho prevedená, a nielen tí, ktorí zadanú prosbu podpísali, ale aj tí, ktorých si on za svedkov udal — samo sebou sa rozumie títo mali svedčiť, že je on najvľúdnejší, najobľúbenejší človek — tiež proti nemu svedčili, a tak úfame, že raz len predsa — ak mu aj licencia odobratá nebude, — prišne bude pokutovaný.

Dňa 1. júla vydržovala tunajšia mládež juliáles, ktorý veľmi dobre vypadnul a nielen z našej obce, ale aj z oddialených obcí prišla sa intelligencia zabaviť.

S úctou

Temérdek.

V Tarchovej, dňa 13. júla 1900.

Vysokoctený pán Redaktor!

Veru radostnú novinku vám sdeľujem, že v obci našej po tak dlhoročnom túžení už už v najbližšom čase majú sa otvoriť bane na kamenné uhlie. Už pred päť rokami boli tu znalci vyhľadávať ložiská kamenného uhlia. A aj vskutku vynašli veľké žily kamenného uhlia.

Istá spoločnosť potom aj hneď s obcou kontrakt uzavrela. Od tých čias ale to jakosi zaspalo. Jako počúvam, tá spoločnosť má mať viac uhelných baní a preto neponáhľala sa ku našej. Teraz ale dňa 2. júla prišla od druhej spoločnosti z Belgicka jedna komissia, ktorá na jednotlivých miestach dala kopať, a aj našli hodnú zásobu toho podzemného pokladu a to na viac miestach. Jedna znalecká komissia sa vyslovila, že je tu veľmi výtečné uhlie a že keď sa na viac miestach ukazuje, že ho aj hodne bude. Kontrakt, ktorý bol spravený s predošlou spoločnosťou, ten je zrušený, a za tie isté podmienky táto nová spoločnosť to odobrala. A tak je isté, že v krátkom čase už započneme prácu. Keď by už len

\* Vďaka poprajeme miesta dopisom vašim.

Hospodin vzbliadnul na nás a poprial nám hojnej výživy, tak žeby sme sa nemuseli túlať von z rodiska nášho.

Keď slavná redakcia dovoli budem sa usilovať o podniku cteným čitateľom budúce viac sdeliť.\*)

Zostávam s úplnou úctou *Podkrivánsky.*

Lisková, dňa 14. júla.

*Vysokoctený Pan Redaktor!*

Po desaťdňovom daždivom počasí usmialo sa nám slniečko a tak môžeme ďalej poľné práce konať. Veru v lete mnohokrát žiadaný dažď je na pole vítaný, keď toho ale mnoho prší, vtedy ľud vše už chce zúfať, nie žeby sa tým potešit mal, že: „Nikdy Pán Boh spravodlivého neopustil,“ alebo tým, že: „Kto pomôže, ten aj aj osuší.“ V tomto mesiaci spadlo mnoho dažďa a tu i tu prešly búrky, prišiel prival a kde našiel melkejšiu zem, tam aj zvlieklo to poriadne, nadovšetko švábky vo vrškoch, kde bola za pluhom sadená. Nebolo sa čo diviť, keď sa rieky náramne rozvodnily. Kde človek stupil, všade voda vyvierala. Náš Váh sa nemohol spratať do svojho koryta, popri brehoch zamúľal všetky pasienky, naše kravičky sa nemôžu tam pásť, pokým to zas dažď nesmyje.

Malo sa stať aj veľké nešťastie cez tieto povodne. Keby nie jedon šikovný občan, bolo by sa sedem osôb zatopilo na takzvanom starom Váhu. Stalo sa to takto: Zo Sliaca do Liskovej išli piati žobráci na ľahkom vozíku, k nim sa ešte jedon mládenec a jedna dievčina pripojili, chcúce prejsť cez vodu. Keď s vozom prišli do prostred vodu, voz sa prevrhnul, a ak nie Ondrej Boroň Šramko, sväte sa zatopia všetci. Sbehlo sa ta asi dvesto ľudí, ale žiadon nemal chuti, aby týchto išiel ratovať. Len Boroň nerozmýšľal mnoho, shodil svoje hrubé nohavice, hodil sa do takej vody, čo mu bola po hrdlo a vybaďzoval jedného za druhým na breh ani polená. Za túto veľkú smelosť dostalo sa mu od prítomných hodnej pochvaly.

Začíname lúky kosiť, kde zas pri peknom počasí pekného sena pre náš dobytok hotujeme.

S úctou *Liskovan.*

### Ráznosť tvorí náš najväčší poklad.

Mnohí ľudia by radi vedeli, čo je opravdu najväčším pokladom, najhlavnejšou okrasou nášho tuzemského jestvovania, ponevác počujeme toľkonásobné cnosti vyvyšovať. Nuž, ľahká odpoveď. To je najväčší poklad, čo všetky ostatné cnosti v sebe obsahuje.

Ale vec ešte ani takto nenie celkom zrejmá. Rozoberajme ju trochu. Vystúpme z kaž' denného života. Však veru, to vidíme, to skusujeme, že všeobecnú úctu a vážnosť človekovi jedine ráznosť dodáva. Toto je najprvšia veľmoc na svete, za touto idú, pod jej vplyvom

\*) Prosíme o to. *Red.*

stoja ostatné. Môže byť dakto veľký um, môže byť hrdina, môže byť oslavovaný rečník alebo vážny spisovateľ: bez ráznosti, charakteru nemôže požívať všeobecnú úctu. Len ráznosť hovorí k srdcu. Velikášov, veľkodušných mužov obdivujeme, s uznaním im dlhujeme; ale rázných mužov sa bojíme a takových ctíme.

Rázných ľudí dobrovoľne nasledujeme, v nich dôverujeme a činy ich považujeme za vzor, s úplným srdcom im holdujeme. Čokoľvek povedia, uveríme im, povstane v nás túžba ich nasledovať, napodobňovať.

Najväčší vychovávateľ v živote je ráznosť. Učbári a učiteľia nie natoľko svojou vedomosťou, jako ráznosťou pôsobia na mládež. Každý výchovovedecký spisovateľ to vyslovuje, že učiteľ má byť vzornej ráznosti, bezúhonnej počestnosti.

Štátni mudrci a kňazia, podobne spisovatelia a básnici len na toto napomínajú, tomu vyučujú a povzbudzujú: aby boli ľudia rázni, lebo v tomto je všetko ostatné! Ráznosť je jedna podivuhodná vlastnosť, ktorá tvorí súhrn všeho pekného, šľachetného.

O ráznosti utvorený pochop obsahuje v sebe počestnosť, náboženstvo, lásku k vlasti, ľudomilstvo, slovom všetky cnosti.

Keď dejepisec pojednáva zásluhy velikášov, obyčajne pozdvihuje veľkosť ráznosti. Ktorí riadili krajinské záležitosti, boli mocní, strach naháňajúci a predsa zostali rázni, počestní ľudia: to je najväčšia zásluha, to sa napíše zlatými literami do dejepisu.

Ráznosť rozpaľuje srdcia; posmeluje, povzbudzuje aj iných ku nasledovaniu šľachetného a dobrého. Je ona skalný zámok, ktorý poskytuje bezpečnú ochranu. Koľko je ľudí, ktorí nemajú ani majetku, ani slávneho mena. Ale vládnu jedným: ráznosťou. a tá dostačí, aby mohli stáť rovno, s pozdvihnutou hlavou v živote a vydobyli si u ľudí úctu.

Najkrajšie niečo je ráznosť. O túto sa má každý človek vynasnažovať. Táto jedna je uznaná od všetkých ľudí na zemi, čo svätá pravda, čo všeobecný obraz ol'tárny. Vzdelaný Európean, starodávny Číňan, modloslužobný budhista a polodiví obyvatelia Afriky jednak holdujú ráznosti.

Na zemi v nepočetne rozšírených národoch hlavná zásada z toho pozostáva, že: „Buď rázny!“

### Kto môže byť rázny?

Ráznym môže byť každý človek. Nič netreba k tomu, jedine nezvratná odhodlanosť a pevná vôľa. Kto svojmu povolaniu a povinnosti verue, čestne zodpovie; kto si ctí zákony; miluje spolablížneho; kto má čisté srdce, schopného ducha a bytnosť mu nábožnosť preniká: ten je podjedným aj rázny, lebo tieto veci tvoria opravdovú ráznosť. Aby mohol byť dakto taký, k tomu netreba bohatstvo, dobrobyt; aj bez týchto môže vodit náš život počestnosť, spravodlivosť a ráznosť. Ba čo viac, ani veľká duševná schopnosť sa nepožaduje k tomu, aby mohol byť dakto rázny, statočný človek.

Mnoho krát máme príležitosť tešiť sa zo statočnosti jednoduchého človeka. Môžeme najst ľud nevediaci písať, čítať, ale zo statočnosti ani na vlas nepopustí. Naproti tomu v nejednom páde skvejúca sa schopnosť, veleduch čo stín tam stojí nespoľahlivosť, slabosť ráznosti. A človečenstvo nielen na veleduchov, ale aj na veľké ráznosti má potrebu. Veleduch, keď je s neráznosťou spojený, len tým škodlivejšie účinkuje na spoločenské mravy; počím ráznosť vždy soľachťuje.

Dobre písal Kőlesey: „Jestli nevystane od každého podivné dielo napísať, dôležitú bitku vyhrať, fidiaskú sochu utvoriť, krajinskú ústavu založiť: ale činiť sám o sebe a spolu s druhými nenie nikomu nemožné. Teda čiň! A čiň všetko dobré, čo od teba vystane. Nikoho neviažu na to, aby bol majetný, veľký alebo múdry, ale statoční máme byť všetci.“

Toto veľké slovo, túto veľkú pravdu, že: „Máme byť všetci statoční“ malo by človečenstvo za učebnú zásadu prijať. Ale to je nie taká ľahká úloha, jako sa na prvý pohľad nazdáme. Ráznosť, počestnosť má mnoho nepriateľov. Túžba po peniazoch, ľahkomyselnosť, záhalka a ešte početné malé a veľké hriechy sú všetko nepriatelia cnosti a ráznosti. Dobrý úmysel sám v sebe málo stojí. Nech ťa sprevádzajú pevné zásady; vytknutým cieľom nech ťi bude dobré a šľachetné, statočnosť a ráznosť. Buď zásadným človekom.

Čo si vyslovil, čo si sebe za vzor vytíčil, tomu zostaň verný, nasleduj to do smrti. Nech ťa neprevláda nestálosť a neodhodlanosť, nech ťa nezajmú mámenia druhých. Len ty buď zásade verný, zostaň pri svojich zásadách! Jako plavec za kompasom, ktorý mu označí cieľ, tak napreduj aj ty sprevádzaný súc po cestách života tvojimi zásadami. Tieto mravné zásady nech sú ti sväté, nezriekni sa ich nikdy!...

Ráznosť je práca srdca. Dobré, šľachetné srdce nezávisí vždy od smyselnosti, len vtedy, keď je reč o tom, aby sme ukázali príklad životom našim, chceme-li byť počestní. Maj triezvy rozum a nech ťa spravuje úprimná dôvera, počestnosť, tak viac stojíš predou mnou, jako keď by si bol veleduch, ale nerázný, — múdry a nespoľahlivý.

„Rozumné vľoby, ba ešte ani veleduch neni veľká zriedkavosť. Ale môžeme-li zložiť nezlomnú dôveru už či v umnej schopnosti, už či vo veleduchu? Len vtedy, keď sa zakladá na spravodlivosti a prstosrdčnosti. Táto vlastnosť je zvláštne tá, ktorá vymôže úctu a vážnosť, zabezpečujúce nám dôveru druhých. Základom všetkej celistvosti je cesta: prstosrdčnosť. Vidno ju hned z nášho sebadržania sa. Toto je tá počestnosť a spravodlivosť vo všetkých našich prácach a preskveje sa prez každé naše slovo, prez každý jednotlivý účinok. Rozumieme pod ňou to púdenie dôvery, ktoré aj druhých presvedčí o tom, že môžu v nás dôverovať. A veru vo veľkej účtivosti držia toho, o ktorom všeobecne znajú, že je spoľahlivý a keď dačo tvrdí, to aj istotne zná; keď dačo sľubí, môže vykonať a aj vykoná. Toto púdenie dôvery je

cestovný list ku všeobecnej uznanlivosti a náchylnosti ľudskej.“ Tak píše Smiles, preslávnny mudrc anglický.

A skutočne, keď rozmyšľame o tomto thema, musíme to rieciť, že vo výchove mládeže musí prevažovať ráznosť. Treba popustiť priestor sem patričnému rozmyšľaniu, treba vtiahnuť do kruhu vyučovania navykanie a pestovanie ráznosti, keď vidíme to brozné sborenie, ktoré neráznosť, nespoľahlivosť v jednotlivcov a v celej spoločnosti prevodí, neni možno že by sme nežiadali väčší vzlet ráznosti, statočnosti, jako to v terajšom veku skusujeme.

Na ráznosť môžu pôsobiť mnohé bočné okoličnosti. Tak rečeno so dňa na deň, s hodiny na hodinu sa tvorí, vyvíja naša ráznosť. Dobré skutky v pravom smere účinkujú, naproti tomu ale zlé skutky ničia. Ešte aj šľachetné myšlienky napravujú. Preto čiň, myslí dobre, po chatrnosťach sa nezháňaj! Hľadaj spoločnosť dobrých, počestných! Príklad mocne účinkuje. V kruhu dobrých, získame dobrý dojem, v zlých spoločnosťach stane sa srdce nezdarné, smýšľanie ale sa pokazí. Jestli si len túto zásadu postavíš čo smer tvojho života, už si obrovský pokročil ku zaopatreniu ráznosti.

Vynasnažuj sa vždy do kruhu od teba lepších, šľachetnejších vstúpiť! Zlý ale a nedbalcom vyhýbaj! Tí veľmi milí „dobrí priatelia“, ktorí — jako to zvykli hovoriť — nemajú inej chyby, len že sú trocha ľahkomyselní, obyčajne v zlej škole účastňujú svojich súdruhov. „Ich malá ľahkomyselnosť“ je cesta ku neráznosti. To o nich sa nestaranie je výborný činiteľ nestálosti, nespoľahlivosti, slovom úplnej neráznosti.

### Každodenný chlieb.

Jánovi Pobožnému požehnával Pán Boh so dňa na deň pokrm; alebo, jako sme zvykli hovoriť: každodenný chlieb.

Nebolo by ani jemu, ani jeho rodine nič chybovalo, keď by sa bol s každodenným chlebom uspokojil.

Ale on sa neuspokojil: Za málo držal tú veľkú dobrotivosť starostlivého Pána Boha, že mu dáva so dňa na deň chlieb.

Jeho srdce túžilo po viac!... Chcel byť na každý spôsob boháčom.

Jána Pobožného teda vždy trápiť, že prečo prosíme v „Oťče náš“-i len o každodenný chlieb. Veru tak potajomky aj pošepnul ku týmto slovám svoje ukrývané žiadosti...

Ešte i viac činil!

Aj svojej manželke takto hovorieval:

„Betka, neomielaj už toľko to „každodenný chlieb“; pros už raz aj dačo viac!“

A aj prosili!

Prosili veľa rolí, dobrý zdar, veľké bohatstvo.

Zrazu tak sa zdalo, jako čoby bol Pán Boh dobrotivý prosbu ich vyslyšal.

Na vidom očí sa zmáhali, bohatli.

Ján Pobožný v tomto povedomí skutočne začal sa nadávať. Podobne aj jeho manželka tak činila.

Ale „Otče náš“ sa už viac nemodlili. Každodenný chlieb im nebol potrebný, veď oni už teraz boli bohatí.

Koliesko sa ale zrazu obrátilo.

Nastaly zlé roky. Zem nedávala úrodu. Gazdovia neboli vstave ani sejivo zaopatriť. Aj Ján Pobožný prišiel do zmätku. Povinnosťam svojim nebol vstave zadosť učiniť; roľičky prišli na bubon. Pobožní ale stali sa chudobnými, núdznyimi!

Nebolo ani každodenného chleba. Chorľavý človek teraz už ani to nevládal zaopatriť!

Vern! Kolkokrát si spomenuli na ten čas, keď im požehnával Pán Boh so dňa na deň potrebný chlebk.

Teraz už každodenne kľakali a takto riekali:

— Chlieb náš vezdejš daj nám dnes.

V očiach ich perlily sa slzy a srdce ich veľmi dobre porozumelo, že dobre učil Spasiteľ ľudí na to, aby od starostlivého Pána Boha každodenne žiadali chlieb.

Lebo ľudia snadno zapomenú na to, že všetko prichodí od Pána Boha a bez neho — sme bedári.

Preto sa len modlievajte každý deň: „Chlieb náš vezdejš daj nám dnes!“

## BESEDNICA.

### Tajomná kráska.

— Humoreska od Abukazema. —

Môj sused holič, menom Jova, ktorý nosil vysoký klobúk cylinder, slávil kedysi oberačku brozna.

Pozval niekoľko svojich priateľov a susedných familí na svoj vinohrad. Boli tu mladí i starí, mužskí i ženské. A tu prirodzene nesmel schádzať ani Ďuro Dodič, ktorý bol šibeničník nado všetkých šibeničníkov a vedľa remesla bol mydlárskym pomocníkom.

Keď sa sotmilo, rozsadli si všetci pred pivnicou, kde a jako kto mohol. Niektorí sadli na dolámaný kôš, druhí na otep sena, tretí vedľa lavice na zem, štvrtý vedľa neho atď.

A Ďuro naplniac cylinder holiča Jovu hlinou (ten klobúk pamätoval už troch rychtárov) — mal stolicu. Jova to za súmraku nespozoroval, ale keby to aj bol videl, nebol by mu smel nič riecť, lebo Ďurovi bolo treba i trochu hrubšie žarty prehladiť.

Pozdejšie historický ten cylinder v plameňoch zhorel: keď si ho bol Ďuro nasadil na hlavu a preskakoval ohnisko, klobúk spadol mu s hlavy do plameňa.

Pred nimi bolo prestrené prestieradlo miesto stola. Keď nadišla doba večere, nezasadli si podľa staroby, ale zostal každý na svojom mieste, ktoré bol zprvu zaujal a tak zostali, jako si posadali.

Po večery dali sa do pitia a veselého rozhovoru. V tom zaslúžil si čestnú medailu tléhuba Ďuro. Na konci

Ďuro zmizol zo spoločnosti. Chytré nato objavila sa tu jakási ženská, ktorú nikto na slávnosť oberačky nepozval a dala sa pred hosťmi tančiť nejaký čárdáš, lebo práve muzikant, ktorý ani pri slávnosti vinobrania nesmie chybovať, hral čárdáš. Ale celá spoločnosť chytré poznala, že je to Ďuro preoblečený v ženské šaty. Tu sa dlho smiali jeho figú. Konečne sadol si tiež do spoločnosti, ale nie tam, kde prv bol sedel, ale vtisol sa medzi ženské a s nimi štebotal.

Zábava plynula vesele, ako obyčajne býva na „berbe“. Ale strýc Jova stále sa mrzel, že neprichodí jakýsi Pera, kancelista, jeho príbuzný, ktorý nedávno stal sa pisárom v nejakom mestskom úrade a ktorý nemohol zároveň s nimi ísť do vinohradu, ponač musel písať až do siedmej hodiny večernej a oni vyšli do vinice hneď po obede.

Zatým však Pera predsa dostal si svojmu pisárskemu slovu; a kolko je veľkých ľudí, ktorí svoje slovo rušia a nedodržia?!

Keď Pera odložil pero, ponáhľal na vinohrad, aby prelieval vínom hrdlo.

Pera bol suchučký chlapík. Bol obetou svojho povolania: pil, pokiaľ mu nevyleznú vlny cez klobúk! Tvár jeho bola bľadá, len nos robil výnimku, súč červený; krk jeho bol dlhý ako recept, nohy tenučké ako pletený drôt. To by tak bola asi podobizňa Peru kancelistu. Ešte si predstavte človeka, ktorý prečítal veľa románov a naučil sa niekoľko latinských prísloví a budete asi môcť vedieť, aké múdrosti sú ešte v jeho hlave.

Bol v tejto spoločnosti neznámy, lebo — jako už rečeno, — len od nedávna žil v meste, v ktorom Jova holič mal svoju residenciu. Ale romány ho naučily, ako sa má chovať. Prijdúc do spoločnosti, mužských len krátko pozdravil, svojmu strýcovi podal dva prsty, a i hneď vmiešal sa medzi dámy a začal im najobnivejšie dvoriť. Zaliečal sa poriadkom všetkým, dcéram i matkám, a to, ako sa mu zdalo, veľmi lichotilo ich márnivosti, lebo sa s ním rady bavily a nepretržite sa chechtaly. Ale bola medzi nimi predsa jedna, na ktorú najčastejšie a najobnivejšie pohľady vrhal, a ku svojej radosti spozoroval, že i ona na neho so zaľúbením pohliada.

Keby však bol Pera trochu menej krátkozraký, bol by musel spozorovať, že krásavica tá veľmi sa podobá Ďurovi, a že len sukňa a krinolína ho od neho líšila. Poznenáhla zapomínal, že je tu viacej dám a len jej sa zaliečal, ruku jej držal a hladil; ona sa nezdráhala, naopak, sama jeho ruku tiskla a túžebnými pohľady ho povzbudzovala.

„Óh, pôvabná slečna!“ riekol Pera roztúžený, „vaše rúčky sú tak hladké, ako ten jemný papier, na ktorý len veľkým pánom píšeme výťahy z protokolov.“

„Príliš mi lichotíte, pane; ale ja vám bez lichotenia musím riecť, že sú i vaše slová tak jemné, ako ten papier, o ňomž hovoríte.“

„Papier, papier, ach, čo mi pripomína papier!“ riekol Pera, spozorujúc, že všetky dámy od nich sa vzdialily.

„Na čo vás upomína papier? Snáď na bankovky, ktoré vám prinesie vaša budúca ženská?“

„Ah, chráň ma Boh!... Na niečo nežnejšieho... na lístoček, viete lístoček...“

„Tedy list ste obdržal, a to iste od milej...“

„Ah, nie, ale dovoľte, anjelska slečna, aby vám vyjadril, čo si prajem; srdce moje je preplnené, kypí, nemožno mi ďalej vydržať. Milujem vás ako nebo, ako hviezdy, ako anjela. Ó nebo, ó hviezdy, ó anjel môj! Na vás od terajška závisí šťastie môjho života, rieknite len jediné slovo „milujem“ alebo „nenávidím“ a tým ste mi darovala buď život lebo smrť, som úplne vo vašej moci.“

Dáma sklonila hlavu, možno že sa i začervenala, čo v tme nebolo vidieť a po malej prestávke riekla tichúčko:

„Ach, už prvým pohľadom ranil ste srdce moje! Milujem vás, milujem, až do hrobu v srdci vás budem nosiť!“

„Ó, tobo ohromného šťastia...“ začal Pera celý blažený, ale pre búrlivý chechot, ktorý vypukol vo spoločnosti, ku ktorej sa teraz i dámy pridružili, nebolo možno porozumieť, čo ďalej hovoril, len to bolo pozorovať, že si padli do náručia a dlho, dlho tak sotrvali. Konečne vravel šťastný pisár:

„Tedy hlavná ulica číslo dvanásť! Ach, desaťkrát tade pôjdem; lístočky budem zastrkovať za naznačené okno; ale budeš-li ty v okne, obratne budem ho expedovať na tvoje hádra!“

„S najpálčivejšou túžbou budem teba vyhliadať; lístočky tvoje nebudem čítať ale hltáť, a na každý — keď pôjdeš mimo okna — vyhodím odpoveď.“

Na to nasledoval vrelý bozk, jehož zvuk zanikol v onom hluku, ktorý povstal v spoločnosti sediacej opodiaľ. Tu bolo veselo, spevu a smiechu nebolo konca. Zvlášte ženy sa chechotaly.

Strýc Jova teraz ponukol Peru, aby si niečo zjedol, avšak ten sa vyhovárал, že už večeral; Jova podal mu tanier s jablkovou štrúdlou, rieknuce, aby aspoň z tej jedol.

„Ďakujem, strýčko, už som večeral; a viete, že sa na štrúdlu nepije s chufou.“

„Tak aspoň kvapku vína!“

Pera však na veľiký div tento večer veľmi málo pil, avšak nebolo mu to maľ za zle, lebo sa pred chvíľou opojil láskou.

Zábava potrvála prez polnoc a potom sa zdvihli k odchodu do mesta. Dámy odišli na vozoch. Medzi nimi i Perov anjelič.

Pera ako prišiel domov, soblíkol sa a ľahnul si, ale celú noc ani oka nezamúril. Demon lásky nedal mu pokoja. Pred svitaním vstal, obliekol čistú košeľu, na-

fintil sa ako najlepšie vedel a mohol, a sadol, aby písal lístoček. Bol krátky a takto znel:

„Rozkošná slečna!

Pred mojima očima je čierna temnota, temnota čiernej neistoty; hlava mi horí milostnou mukou, lebo čistotu mojej lásky kalí a poškvŕňuje strach a pochybnosť, ktorá ma trýzni, pretože neviem, či bude láska Vaša vernou.

Na vás záleží, aby ste tú temnotu a tie škvrny odstránili.

Váš od včerajška verný

Pera.“

Písmo toto napísal na papier v kancelárii potiahnutý, potom ho zapečatil, vstrčil do vrečka a ubáňal rovno do hlavnej ulice. Príde k domu číslo 12. Tu vidí mydlársky sklep. V označenom okne nikto ho neočakáva. Pojala ho tesknosť, ale nezúfal. Prikradol sa obratne k oknu, zastrčil lístok za okenicu a s povzdychnutím sa vzdialil.

Toho istého dňa prešiel tade ešte niekoľko ráz, ale vždy nadarmo, za oknom nebolo nikoho. Ale videl, že nie je tam ani jeho lístok.

„Tedy ho našla!“ pomyslel si.

Na druhý deň rano vystrojil sa zrovna ako prv a stúpал k oknu.

Zase nikto v ňom! Ale jakmile zastal pred oknom pred nohy spadol mu ružový lístok.

Od radosti zostal takrečeno bez seba. Chytrý chytil papier, strčil ho do vrečka a chytrým krokom ubieral sa domov, zamknul sa do svojej izbičky, aby ho nikto nevyrušoval. Otvoril zľahka lístok, plný strachu i nádeje a čítal tieto slová:

„Drahý pane!

Teší ma, že vašu žiadosť môžem vyplniť, to jest odstrániť temnotu, ktorá dľa vašich slov je pred vašimi očami a smýť tie škvrny.

Po prvé dám vám dobré lojové sviečky, ktoré zapálte a po druhé veľmi dobré mydlo, ktoré môj majster vyrába, je to najlepší mydlár v celom okolí.

Váš dobreprajúci mydlársky tovaryš

Ďuro Ďodič.“

Ešte toho dňa celé mestečko zvedelo o láske pisárovej ku krásotinke zo slávnosti vinobrania, totiž ku preoblečenému mydlárskemu tovaryšovi. Len to mi je nie známo, že kto bol horlivejším v rozširovaní tejto príhody po meste, či mužskí a či ženské z hostov horlivejších.

Pera zmizol z mesta bez stopy.

Nešiel si ani pre sviečky ani pre mydlo!

### Zimné vajcia a včasné liahnutie sa.

V prvom rade postarať sa treba o kurínce pre drúbež; pre 10 kusov netreba väčšie miesto, než 10 □ šúchov. V zime ešte menšie. Nech je vzdušný a čiste držaný dakde v kúte; cieľom kúpania sa nech uložená je široká nádoba naplnená prachom alebo popolom, aby sa v ňom drúbež očistíť mohla od červóče, ktorú z kurínca aj tak možno vykynožíť, keď sa 3 cólóvé na hladko — ale bez ostrých krajov — ohobľované hambalky lúhom, sám kurínce ale čas po čase vápnom ponatiera, kukanky (slepačie koše) ale keď posypú sa prachom na kynozenie chrobače.

Hambalky pripraviť treba v rovnakej výške, aby sa drúbež nezanečistila a aby vyšlo sa rvačke o obdržanie vyššieho sedliska.

Jako pri iných domácich zveroch, tak aj pri drúbeži nech stáva sa kŕmenie len v istých určitých časoch, dva razy kŕmiť je dostatočné, rano väčším — večer ale tvrdším zbožným zrnom, vždy ale len toľko nech sa sype, koľko drúbež chvatom sožerie. V zime odporúča sa masnejšia krma, ku príkladu kukurica, v lete ale kŕmenie kukuricou nech prestane, kŕmenie slabším zrnom doplniť sa má zemiakami a kuchynskými odpadkami.

Prvá a hlavná podmienka ale je, vybranie plodnice (slipek na podsádzanie). Vyše štyr rokov staré plodnice majú byť vylúčené, tieto nevyplatia ani len útrovu chovy; plodnice, ktoré majú zadnú časť čas slabú, jako aj také, ktoré ukazujú sa slabými ku dávaniu mnoho a veľkých vajec, tiež nemajú sa trpeť; len vajcia takej plodnice majú byť podložené, ktorá mnoho a veľké vajcia kladie a tie ponechať sa majú na plodenie.

Že ku dosiahnutiu silného a vytrvanlivého pokolenia je vážnou vecou aj vybranie kohúta — to je cele prirodzené, jako aj to, aby kohút v potrebe nezostal dlhšie od 2—3 rokov, ale aby nahradený bol druhým nakoľko možno z plemena cudzieho dvoru, ale z tej istej fajty pochodiacim kohútom. Nápadníctvo z miešania cudzej fajty je obyčajne plané, pozaostalé, poznať sa to dá hlavne u chudobného človeka, ktorý neobyčajnosť podnebia nevie do rovnováhy doniesť s hojnou krmou. Ku dvoru jedného kohúta pridružiť sa má najviac 12 slipek.

Naše gazdinky prebrešujú sa najviac oproti drúbeži počas ich přehnútia (keď perie tratia). Mnohé tak mudrújú: ale načo by sme mali drúbež kŕmiť, keď ona vajcia nekladie! Tieto ale nepováža to, že drúbež ich zdravú a silnú krmu práve v ten čas najviac potrebuje — preto — aby čím prv prekonala přehnútie (čím prv aby potratila perie), aby dlhé trvanie přehnútia škodne neúčinkovalo na jej zdravie; koľko drúbeže zakrpatie počas přehnútia preto, že zle je vtedy chovaná. Soslábnutá a šchudnutá prechádza drúbež do ostrej zimnej doby, ktoré počasie prekáža jej prísť ku sile — potom zakrpatie a zahynie. Také následky má nepremyslené gazdovanie.

Veď treba mať na zreteli to, že drúbež vo väčšej miere, jako iné zvieratá prinútená je zameniť letné šatstvo so silnejším zimným, nuž teda, keď telesné sily

drúbeže takto vo väčšej miere sa napínajú a keď nemá drúbež k tomu primeranú chovu, je to celkom prirodzené, že stať sa to môže len na rovňas telesných síl, čo ale neodbytné zapríčiní úplné oslábnutie.

Že tak oslábnutá drúbež nemôže byť schopná ku včasnému neseniu vajec, to nahliadnuť môže každý človek triezvej rozvahy, lebo keď drúbeži ujme sa na krme, dlho chýba potom v jej tele ten zvyšok, ktorý kŕm udržovania telesného, potrebný je ku neseniu vajec a ktorý teda ku neseniu vajec je nevyhnutne potrebný.

Keď teda včasné nesenie vajec vystane, toho príčinu netreba hľadať v počasí, ale v tom, že drúbež počas přehnútia bola zle a chybné chovaná i opatrovaná.

Prizime sa teraz na to, že čo máme robiť aby sme vyhlili týmto nedostatkom?

Aby drúbež, ktorej perie následkom přehnútia je rozriedené, v počasí — ktoré chýli sa už ku zime — neprechladila sa a aby počasie na telesný vývin drúbeže škodlive neúčinkovalo, tomu odpomôcť sa môže z jednej strany kŕmením kukuricou, z druhej strany ale keď to, čo na perí ztratí drúbež chrobákami a červíkami — doplníme mäsitými odpadkami.

Ukázal sa užitočným v tomto ohľade aj prach pilených rohov, z ktorého treba rátať, potažne stroviť dať po jednej drúbežej hlave 5 grammov.

Starostlivé opatrovanie, ktoré pozostáva z tamtych malicherností za následok bude mať včasné kladenie vajec, lebo bárs aj zimné kladenie vajec spojené je s veľkou starostou, ale nahradí to vysoká cena včasných kureniec, jako aj z tohoto hniezda na dôchov ponechaných kureniec budúco-zimné kladenie vajec. Ponevác kurence, ktoré vyliahnú sa v januári — v marse s otvorením jara majú v slobodnej prírode hojne prestretý stôl, pozostávajúci z húseníc, červíkov a z jarnej trávy, pri ktorej požíve silne vyvinúť sa môžu, ony o 5—6 mesiacov — keď práve ich staré padnú do času přehnútia a vajcia nenesú — nedostatok vajec nahradia svojou schopnosťou kladenia vajec.

Pre nerozmyslené a nedbalé dochovávanie, slipek naše až v letných mesiacoch dozrejú ku liahnutiu, čoho prirodzený následok je z jednej strany ten, že tak neskoro uliahnuté kurčatá majú menšiu cenu, ponevác sbehlejší dochovávateľia svojim včasne dozretým kurencom už dávno rýnok zaujali, z druhej strany ale to, že neskore kurčatá pri nastúpení zimy nemajú ešte úplne vyvinuté telo, až po 10 mesiacoch, teda až v budúci jar započnú vajcia klásť, ak len schopné boly prechubolť sa cez zimu.

Najvýhodnejšie miesto pre hniezdo na liahnutie je zem, keď ale naše okolnosti nám nedovoľujú takto uložiť hniezdo, vtedy odporúča sa do celého spodku kukanky (hniezdového koša) jamkovo zem uložiť, na túto príjde potom uložiť nie síce sečku, ale slamu na kúsky trochu dlhšie posekanú, v studensom mieste ona môže byť aj s trocha perím pomiešaná. Do takto uloženého hniezda nasypeme trochu kvetu takzvaného „vlčieho jablka“, aby telesné teplo kvočkino smrad tohoto kvetu rozširovalo

po všetkých kútoch hniezda a tak aby drúbež ochránená bola od červíkov a aby sa vydarila.

Na liahnutie (podsypávanie) neupotrebuje také vajcia, ktoré bária aj z dobrých vajec, ale z takých sme dostali, ktoré snesené boli v prvej alebo v ostatnej dobe kladenia vajec; majme ďalej ohľad aj tú prirodzenú náklonnosť sliepok, že ony svoje hniezda rady ukladajú medzi ráždie, panoby a kričky na tichých a osamotelých miestach.

V divom a v slobodnom stave nebývajú vtáci od nikoho chovaní, oni teda — a tak aj na vajciach sediaci — chovu svoju každodenne rano opustiac hniezdo prinútení sú hľadať, vzdor tomu, že takéto nezakryté hniezdo od rosy, ba často aj od nabodilého dážďu býva premoknuté a aj sama kvočka premoknutá ku pokračovaniu sedenia do hniezda späť sadne, v takomto hniezde predsa nenájde sa nevyliahnuté vajce a drúbež z takýchto hniezd býva plnej sily a zdravá.

Podobné povlhčenie vajec pod kvočku naložených je už teraz tou tajnosťou, ktorej rozlúštenie podáva spôsob ku šťastlivému vyliahnutiu sa celého hniezda. A toto napodobniť sa môže tým spôsobom, že kvočku, keď ona aby si chovu hľadala zanechá hniezdo — každý druhý alebo tretí deň zľahka — zvlášte ale v deň čakaneého vyliahnutia trochu silnejšie vlažnou vodou pokropíme.

Nedostatok tejto vlhkosti, — menovite pri mladých kvočkách — môže mať ten smutný následok, že ku napuknutiu hrubej škrupiny vajec upotrebí kvočka celú svoju silu telesného tepla a potom sama kvočka ešte počas liahnutia zabynie.

## HOSPODÁRSTVO.

### Kedy krmíť rožný dobytok?

Pre pokusy odborníkov, aby sa zvedelo, ktoré doby dňa sú najvhodnejšie ku kŕmeniu hovädzieho dobytku, osvedčilo sa, že najlepšie možno odporúčať kŕmenie: rano o 5. hodine, predpoludním o 11. hodine a popoludní o 5. hodine. Tieto doby kŕmenia mali by sa zadržovať obzvlášť v takých gazdovstvách, kde statok dostáva v krme málo zrna.

### Čím hnojiť trávnik?

Ku hnojeniu trávniku výborne osvedčujú sa sadze a mydliny. Sadze dáme tým cieľom do vrecúška, vrecko hodíme do nejakej nádoby, kameňom priložíme a potom na vrecko nalejeme mydliny. Keď sa voda na hneď zbarvila, čo sa stane ovšem až po uplynutí niekoľko dní, je ku hnojeniu vhodná. Výsledok takéhoto hnojenia je na trávniku rýchle patrným. Tiež samé mydliny, vôbec špinavá voda z prádla, môžu sa ku hnojeniu trávniku dobre použiť.

### Proti škodcom obilia v sýpkach.

Proti týmto škodcom výborne osvedčuje sa vápno chlorové. Používa sa v podobe prášku a musí byť ná-

ležité suchým. Pokračuje sa pri tom nasledovne: Všetky skuliny sýpky a čiastočne i voľný priestor sýpky okolo hromady obilia posype sa chlorovým vápnom, áno i do samej hromady poškodeného obilia možno niečo chlorového vápna pridať, obiliiu to neuškodí. Asi po 8 dňoch sa vápno smetie a novým nahradí. Keď takto častejšie zachádzame, budeme mať sýpku čistú od hmyzu. A celý tento prostriedok je veľmi lacný.

### Podorávanie strniska.

Ku rýchlemu podorávaniu strniska prednesené bolo so strany odborníkov už mnoho dôvodov. Tu podávame nový dôvod: V strnisku zahniezdená je celá hromada škodcov rastlín, ktorí v ňom, keď sa strnisko nezorie, zostanú do jasene, prípadne do jary a tam sa hojne rozmnožujú. Rozmnoženie týchto škodcov, ako hessen-ská muška atď. najlepšie zamedzí sa tak, keď sa strnisko zaorie, čím sa nielen urýchli obrat strniska v hnoj, ale i zárody škodlivého hmyzu v strnisku sa udušia, ponevác vzduch a kyslík potrebný ku ich vývinu nenachodia. Áno, keby všade strniská hneď zaorávali, veľmi mnoho škodlivého hmyzu by sa tým vyhubilo.

H. L.

## CHÝRNIK.

**Pomník uhorských žien na hrobe kráľovnej.** Ten pekný pomník, ktorý dali uhorské ženy zhotoviť na hrob kráľovnej Alžbety, dňa 25. augusta slávnostne posvätia v cisárskej hrobke pod chrámom viedenských kapucínov. Na posviacku jedna z tridsiatich popredných uhorských dám pozostávajúca deputácia pôjde do Viedne vedená knieža-primasom Vaszarym, ktorý odbaví cirkevné obrady posviacky.

**Smrť.** Člen snemovne veľmožov, gróf Franc Zichy, taverník a skutočný vnútorný tajný radca zomrel dňa 17. t. m. na svojom majetku v Kálozde (belehradská stol.) Zosnulý veľmož bol 90ročný. V boji za slobodu on radil viedenským kruhom, aby sa dvor utiekal o pomoc u Rusov, prečo bol veľmi neoblúbený v Uhorsku. Neskôr r. 1851 v ríšskej rade chtiac napraviť svoju chybu zasadil sa za záujmy Uhorska, ale bez výsledku.

**Vysviacka.** Baňsko-bystrický biskup Karol Rimély vo sväto-križskej kaplnke vysvätil za kňazov Michala Judta a Bělu Zámboja, skončených teologov.

**Nasledovania hodný príklad.** V liptovskej obci Dúbrava na návrh Juraja Slačka tamojší rimsko-katolíci z vlastnej sily obnovili si zapustený chrám a Adam Gries a Adam Sivák zo sbierky zakúpili pre kostol utešený kalich za 425 korún. Po tomto šľachetnom skutku zaiste postarajú sa Dúbravčania aj o ľudovú školu, aby dieťky mali ľahší prístup ku osvete.

**Birmovka v Orave.** Pavel Szmrecsányi spišský biskup udeľoval sviatosť birmovky v oravskej stolici. Biskupa všade veľmi okázale prijali a v Dolnom Kubíne postavilo mesto peknú bránu, u ktorej biskupa vítal kubínsky rychtár Meško. Biskup Szmrecsányi na jednu vítáciu reč v svojej odpovedi veľmi zazlil poburovanie ľudu známou vraždou v Námestove.

**Do Paríža vyslaní priemyselníci.** Jako známo, minister kupectva 78 remeselníkom udelil po 400, a 106 remeselníckym pomocníkom po 300 korún štátnej podpory, aby si mohli obzrieť svetovú výstavu v Paríži. Títo priemyselníci v prvej polovici augusta odcestujú do Paríža, kde na zakročenie ministra obchodu dostanú všetkých výhod.

**Nehoda nemeckého dediča trónu.** Dedič nemeckého trónu Fridrich Vilhelm tieto dni v Potsdame šiel popri jednom dome, ktorý práve murári vakovali. Jako, jako nie, jedon murár tak nešikovne hodil varechu malty o múr, že malta padla princovi rovno do tváre, zašpiniac mu nielen obličej ale i celú rovnošatu. Dedič trónu nenahneval sa, lež šiel pod jednu bránu a tu so smiechom poutieral si tvár a odev.

**Posviacka zástavy.** Vo Zvolene zamestnanci uh. štátnych železníc mali peknú slávnosť dňa 15. t. m. Predpoludním o 9. hod. v kat. chráme dali si posvätiť svoju zástavu a popoludní mali tanečnú zábavu, z ktorej čistý ošoh obrátia na dobročinné ciele.

**Pohroma.** Jako z Liptova píš, po veľkých horúčostach predošlého týždňa nastavšie búrky a privaly narobily tam mnoho škody. Tak pri Sokolči a Veľkej Paludzi voda zaliala role, v Nádaši a vrchov valiac sa voda podmyla viac domkov, pri Sv. Jáne pohubila most, pri Magyarfalve k mostu vedúcu cestu smyla a pri Ondrašovej vylial sa Váh.

**Uhorskí hasičia v Paríži.** Z príležitosti svetovej výstavy od 12. do 13. augusta odbývať sa budú v Paríži medzinárodné závody hasičov. Na týchto závodoch z Uhorska zúčastní sa jedine dobrovoľný hasičský spolok budapešťiansky pod vedením hlavného veliteľa dra Jozefa Szily.

**Notárska stanica v Mošovciach** uprázdnila sa následkom zvolenia Kolomana Keviczkého za notára na Vrútky. Dočasným vedením notárskych záležitostí poverený je Vilmoš Toperczer, dipl. notár, ktorý pri najbližšej voľbe pravdepodobne bude aj zvolený za notára v Mošovciach.

**Krvavý súboj** odohral sa v Budapešti medzi známym husárskym kapitánom Fedorom Zubovicsom z Verőcze a Štefanom Rákóczym, hlavným slúžnym v Rétságu. Zubovics bol urazil hlavného slúžneho, ktorý ho za to vyvolal na súboj. Pri súboji oba protivníci utrpeli ťažké rany. Rákóczy na blave, ramene a pod pazuchu a Zubovics na ľavom ramene dve ťažké rany. Rákóczyho odviezli domov do Rétságu, Zubovicsa ale do kúpeckej nemocnice, kde mu museli operovať ľavé rameno.

**Anglická flotta vo Fiume.** Anglická flotta Stredozemného mora dňa 14. júla došla do Fiume pod vedením admirála Beresdorfa. Vo Fiume skvele uvítali anglických námorníkov. V prístave kotviace lode jako i pevnosť pri námornickej akademii privítaly anglickú flottu streľbou z kanónov. Večer o 8. hod. bola serenáda na mori, na ktorej zúčastnily sa všetky parafky, ložky a članky byly ozdobené lampionami; bol i obňostroj a osvetlenie prístavu elektrickými reflektormi. Na druhý deň v sade mesta bola veľkolepá ľadová slávnosť, pri ktorej mužstvo anglických lodí uhostili; dostali 40 hektolitrov vína, 40 hektolitrov piva a 400 porcií pečienky. Tu sa námorníci veľmi dobre zabávali. V ten istý deň guvernér gróf Szápáry dával obed, na ktorý pozval dôstojníkov flotty a náčelníkov civilných a vojenských vrchností. V pondelok anglický admirál dával obed na svojej lodi „Ramilles“ k počte uhorského guvernéra a náčelníkov rakúsko-uhorského námorníctva a vrchností. Dňa 17. júla v guvernérovej palote bol bál, na ktorom bolo 800 osôb. Anglická flotta 19. júla odišla z Fiume.

**20korunové bankovky.** Z Viedne oznamuje sa, že nové 20korunové bankovky v septembri prídu do obehu. Pokým desať zlatové bankovky budú v obehu, 10korunové bankovky nepustia do obehu, lebo chcú vyhnúť tomu, aby tou istou číslicou označené, ale rôznu hodnotu majúce papierové peniaze mýlili svet a dal sa podnet ku rôznym šudierstvám.

**Hrom.** Do stajne Štefana Orolína roľníka v spišskej obci Kubach tieto dni udrel hrom a zabil dve kravy a jednu ošípanú; ostatnému dobytku nestalo sa nič. Požiar, ktorý povstal v maštali, dosť skoro pošťastilo sa udusiť.

**Búri u sochy sv. Štefana.** Tá deputácia Bürov, ktorá chodila po Europe, aby sa európske mocnosti zamiešaly do búrsko-anglickej vojny a zastavily ďalšie krveprelievanie, po nezdare prišla do Paríža a tu si deputanti obzreli výstavu a tak aj uhorské oddelenie. V historickej výstavke uhorskej stojí utešené, zo zlata zhotovené poprsie sv. Štefana prvého kráľa uhorského, ktoré dal zhotoviť kaločský arciskup Császka pre katedrálny chrám v Kaloči. Jedon člen búrskej deputácie položil ku tejto umeleckej soche jednu ružu a ruža pripätá bola na jednom papieri s týmto nápisom: „Svätý Štefan, hrdinský kráľ uhorský, oroduj u Boha za Bürov.“

**Kopnul ho kôň.** Viktora Thuránszkeho, 26ročného gazdu v prešporskej obci Bystričkách tak kopnul kôň do tváre, že mu škraňu prevalil. Mladý gazda ťažkej rane podľahol, o deň neskôr zomrel.

**Vynález jedného millionára.** Mladý Kornel Vanderbilt, ktorý vzdal sa 50 millionov dollarov dedičstva, len aby si mohol za manželku pojať slečnu Grace Wilsonovú, vo Filadelfii držal prednášku o svojich prístrojoch, ktorými pri lokomotivoch veľmi mnoho kuriva možno usporiť. Možno, že mladému Wanderbiltovi týmto vynálezom podari sa nadobudnúť tých 50 millionov dollarov, ktoré bol pre svoju lásku utratil.

Zavraždil svoju manželku. Židovský kantor Markus Schlesinger pred niekoľkými mesiacmi pojal si za manželku Annu Braun, ale tak zle zachádzal so svojou mladou manželkou, že ho konečne vyhnala z bytu. Markus Schlesinger tieto dni prišiel ku svojej manželke a prosil ju, aby ho zas prijala ku sebe, ale keď ho žena zase vyhnala, kantor vytiahol veľký nôž a manželke prerezal hrdlo, tak že nešťastná osoba mŕtvá klesla na zem. Zúrivy chlap potom i seba chcel prekláť a zaval si dve ťažké rany. Ochranca vraha poviazali a zaviezli do Rochusovej nemocnice, kde teraz zápasí so smrťou, mŕtvolu jeho nešťastnej manželky už pochovali.

Tá pálenka. Niekoľkí kosci z Detvy v Ponikách zasadli si do tamojšej krémy Šándora Perciana a keď sa tej besnice napili, zapreli do krémára. Slovo padlo na slovo a spili Detvani nielen krémára ale i jeho syna zbili do krvi. Teraz prídu pred súd.

Mali smäd. Vo Zvolene dosavád neznámi zloději vlámali sa do pivnice vdovy po Jonášovi Frankovi a ukradli tri sädky piva. Zloději, ktorí si takto uhasili smäd od veľkých horúčostí, ňšli bez stopy. Teraz ich žandári hľadajú.

Veľké delo. V Anglicku uliali také delo, ktorého cieva váži 890 kilogramov, a z ktorého vypálená 6 kilogramová guľa tak prepáli dvadsať centimetrov tlstú oceľovú dasku ako maslo. Toto delo je menovite i preto významné, lebo má automatický stroj: keď sa kanón po výstrele nazpät trhne, zadná časť rúry sama sa otvorí a jakuáble vložia do nej nový nábitok, hneď sa i sama od seba zatvorí. Pri tomto novom kanóne neužívajú pušný prach, lež jednu novšiu strefnú látku, takzvaný kordit.

Ostrov vdovie. Pri morských brehoch Norvégska nachodí sa jedon malý ostrov, na ktorom pred niekoľkými mesiacmi bývalo asi 60 šťastných rybárskych rodín. Nedávno však jedného z rybárov v susednom väčšom meste potkalo nešťastie, následkom ktorého zomrel. Jeho súdruhovia rybári vybrali sa na jeduej lodi do mesta, aby vzdali svojmu priateľovi poslednú počestnosť. Na zpiatočnej ceste ale loď utonula a všetcia rybári zabynuli vo vlnách rozbúreného mora. Na ostrove ostalo razom 60 osiralých rodín, tak že tam teraz samé vdovy a deti bývajú. Norvégska vláda, aby ostrov neostal bez mužských, vyzvala teraz tých mladých ľudí, ktorí sa chcú oženit, aby si šli na „ostrov vdov“ hľadať manželku. Vláda sľubuje i štátnu podporu podnikavým mladým mužom.

## KU OBRÁZKU.

### Turisti.

Nové časy, nová móda. Pred krátkymi pár rokami nebolo o tom ani chýru ani slychu. A dnes? Dnes už každý chlapec vie čo je to tá turistika a ten turista. Ved sa hromadne objavujú obzvlášť po našich hornatých

stranách a keď prídu do obce páni v zelenkavých odvoch, s dlhými paliciami, veľkými topánkami, každý vie, že sú to turisti.

V dnešných dňoch turisti, milovníci chôdze, vo vrchoch utvorili si už celé spolky, do ktorých povstupovali i ženské, a popostavali si mnohé domky vo vrchoch, aby sa členovia turistických spolkov v páde neprajného počasia mali kde utiahnuť a prípadne i prenocovať. Následkom tohto navštevovania vrchovatých krajov turistami stáva sa stále častejším a prajeme našim Podtatrancom, aby ta čím viac cudzincov chodilo, lebo tým prináša sa groš do toho kraja. I vodičia turistov prídu k zárobku, i iní obyvatelia poskytnutím nocľahu alebo podaním pokrmu. I náš obrázok predstavuje nocľah turistov. Bár sú jak veľkí páni, vyspali sa oni aj na slame, keď nebolo mäkkých perín.

V niektorých krajinách, ako na pr. vo Švajciarsku, návštevy turistov prinášajú však aj iný dôchodok tamojšiemu obyvateľstvu. Leží to už v krvi človeka, že keď navštíví nejaký cudzí kraj, hľadí si kúpiť nejakú maličkosť na pamiatku a tento zvyk vedia využiť Švajciari znamenite. Hotovia doma palice, papuče, nožiky, švíbalničky, fajky drevienky s nápisom patričného mesta atp. a ponúkajú ku kúpe zvedavým cudzincom. A aj mnoho takýchto predmetov odpredajú za dobrý groš.

Na našich Horniakoch však po takejto vynalezavosti niet ešte ani stopy. A veru i tam by si kupovali cudzinci rozličné predmety na pamiatku. V tatranských kúpeľoch i hosťami kúpeľnými, i turistami vaľne navštevovanými, krem vyrezávanej palice sotva čo pôvodného dostať kúpiť. A dalo by sa zhotoviť dosť predmetov, ktoré by cudzinci kupovali. Drevené nádoby, valašky, fujary, vyšívané mechúre na dohán atp. všetko by našlo, keď aj nie hneď, ale svojím časom kupca. A že cudzinci radi kupujú si pamiatky, o tom svedčí nasledovný prípad, ktorý sa odohral pred našima očima. Jeden Francúz prišiel i so svojou štvorčlenovou rodinou do jedného podtatranského kúpeľa a ustavične hľadal nejaké originálne predmety na pamiatku. Avšak krem palice a švíbalníka nemohol dostať ničoho pôvodného a zvlášť nič takého, čo by bolo bývalo vhodné pre jeho pani manželku a dietky. A bla, Francúz vedel pohnúť rozumom. Dal si zavolať krpčiaru z blízkej obce a jak pre seba, tak i pre členov svojej famílie dal zhotoviť po jednom páre krpcov, za ktoré dobre zaplatil.

Nové časy, nová móda. Prispôsobujme sa k novej dobe, lebo len tak budeme mať osob, ktorý nové časy s novou módou prinášajú.

## Cena potravných článkov.

Budapešť, 20. júla.

V budapešťianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 104, zadok 116, poliev-

ková 124, jazyk 130, obličky, ľadviny 180, čistené 340 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok —, zadok 0 — h'ov. — *Telacina*: predok 108, zadok 120, stehno 200 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 112, stehno a lopatka 120 hlov za 1 klg. — *Sunka*: pražská 180, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

**Masť**: Sviňská 108 hlov, loj 106 hlov, slanina ku roztopeniu 104 hlov a husacia masť 250 hlov za jeden kilogramm.

**Drúbež**: Za jedno kura 70, sliepku 140, kohúta 180 hlov. Za jednu kačku 240, za tučenú mladú hus 400 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 70, sliepka 150, kapúň 240 hlov, tohoročná hus 400 halierov (za jeden klg. tučenej husy 100 hlov), morka za kilo 130 hlov, kačka za kus 260 hlov.

**Vajcia**: Ku vareniu väčšie 8 kusov za 40 hlov, menšie 47 kusov za 2 koruny, ku čajju 7 kusov za 40 hlov.

**Ryby**: Kapor 200, sumec 120, štika 130, zubáč 200, jesater 280, okúň 160 hlov za klg. Raky: kus za 12 hlov.

**Rozličnosti**: Maslo gazdovské 170, ku čajju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 40 hlov za kilo — Smotana 60 hlov za liter. — Pár holubov 120 hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus — kor. — hlov. — 1 klg. divej svine — hlov, celé stehno srny 0 kor. — Zemiaky nové 26 hlov za klg.

**Múka**: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	27.00	25.60	24.20	23.30	22.60	20.60
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19.20	15.60	14.60	11.60		

**Pšeničné otruby** drobné po kor. 8.50, hrubé po 8.60.

**Zeleniny**: *Zemiaky* ružiaky kor. 2.80—3.60, žlté kor. 4.20—4.60, rožky kor. 7.00—7.20, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 30 hl. kor. — *Cibuľa* kor. 5.00—8.40 m. c. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhorky*: za kus 26 halierov.

**Strova**: *Hrach* nový liter 28 hal., čistený starý

18—30 hal. za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klg. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 30 hal. za klg. **Chlieb**: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

## Mlyn na predaj

v **Opatovej**, ½ hodiny od Trenčína a od Teplej. Stroj je novej konštrukcie. Voda jako v lete tak i v zime **stála**. Stavby z tvrdého materiálu v najlepšom stave. K tomu okolo mlyna pod 6 meríc prvej klasy roľa. Možno aj hneď nastúpiť.

Blížšiu zprávu podá pán

**Kontsek Ferenc**  
v Trenčine.

(3—3.)

Vzorky a cennik zasílajú se vyplacené!

## Tkalcovské výrobní společenstvo „Vzájemnost“

V Hronově nad Melují (Čechy)

kteří nabízejí ke koupi všeho druhu plátna, damaškové grádle, kanafasy, sypkoviny (inlé), ubrusy, ubrousky, ručníky (též kneippovské a frotirovací), kapesníky, látky slamníkové a matracové (atlasy), látky šatové (zefiry, šotyše), oxfordy (širtink), vkusné pravobarevné modré kuchyňské zástěry a jiné výrobky domácího tkalcovství. — Ač podnik náš trvá od srpna r. 1899, můžeme již posloužit množstvím pochvalných uznání. Vzorky a cennik zasílají se vyplacené.

(3—2.)

Podporujte jen naše domácí rukodilné výrobky!

Podporujte naše družstva svépomocná!

V družstvech naše spasí!

### Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 20. júla.

Obilie	Jakosť dla bekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75-81	6.90	7.25	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4950	5000
" pešťianska	75-81	6.85	7.50	(Za každých 100 korún)			Pešť. uh. kupec. b.	2610	2620
" stolnobebradská	75-81	6.95	7.85	Uhorská sliata renta 4½%	96.50	97.00	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	18190	18200
Raž (žito)	70-72	6.25	6.60	" korunová renta 4½%	90.95	91.30	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	625.00	625.80
Jačmeň na krm.	60-62	5.90	6.10	Uhorské regálové úpisý 4½%	98.30	99.05	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.60	5.80	premiové úpisý	158.50	159.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4½%	93.50	94.50
" na várku	64-66			Uhorská tiskovo-segedínska pošticka 4½%	138.50	139.50	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	98.00	99.00
Ovos	39-41	5.00	5.50	Uhorská žel. pošticka 4½% v zl.	100.50	101.50	Uh. úver. ústavu s prémieou 4½%	116.00	117.00
Kukurica		5.50	5.70	vyvážkové úpisý 4½%	90.50	91.50	Peniaze.		
Pросо		5.00	5.30	Spoločná pošticka v bež. peniazoch 4½%	97.25	97.75	Cisársky dukát	11.37	11.45
Ячме́нь		12.10	13.20	Žreby.			Dvadsať-frankovník	19.30	19.35
Datalinové semá, luc.				Spolku „Jó sziv“	6.00	6.50	Nemecká ríšska marka	118.50	118.80
" červené				Uhorského „Červeného kríža“	18.00	19.00	Striebro		
Sviňská masť pešťianska		55.00	55.50	Rakúskeho	43.50	44.50			
" " vidiecka				Basilika	12.00	13.00			

Platný od 1. mája 1900.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. mája 1900

**Párkány-Nána—Léva. Léva—Garam-Berzencze.**

Stanice.	triedy	osobný vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Párkány-Nána	ind.	5:35	9:05		
Kőhid-Gyarmath	*	5:52	9:22		
Kéménd	*	6:07	9:37		
Bény	*	6:19	9:49		
Csata	érk.	6:31	10:01		
Oroszka	ind.	6:47	10:27		
Garam-Damásd	*	6:57	10:37		
Zeliz	*	7:09	10:50		
Nagy-Salló	*	7:36	11:18		
Alsó-Várad	*	7:53	11:35		
Léva	érk. ind.	8:10	11:52		
Nagy-Kosmály	*	8:20	—	12:22	7:14
Kovácsi	*	8:38	—	12:40	7:38
Garam-Szt.-Benedek	*	8:46	—	12:49	7:48
Ujbánya	*	9:04	—	1:07	8:19
Rudnó	*	9:25	—	1:28	8:57
Garamrév	*	9:30	—	1:34	9:08
Zsarnóca-Fürészmalom	*	9:41	—	*1:45	*9:20
Zsarnóca	*	9:47	—	1:52	9:29
Szénásfalu-Vihnye(V.-für.)	*	10:00	—	2:05	9:54
Geletnek-Szklénó (Sz.-für.)	*	10:13	—	2:19	10:12
Garam-Szt.-Kereszt	*	10:19	—	2:26	10:33
Saskó-Váralja	*	10:37	—	2:45	11:08
Jálna	*	*10:44	—	2:53	11:18
Garam-Berzencze	érk.	10:53	—	3:03	11:29
		11:00	—	3:10	11:37

**Garam-Berzencze—Léva. Léva—Párkány-Nána.**

Stanice.	triedy	miešan. vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Garam-Berzencze	ind.	—	4:25	—	12:30
Jálna	*	—	4:33	—	12:38
Saskó-Váralja	*	—	4:44	—	12:49
Garam-Szt.-Kereszt	*	—	5:01	—	1:06
Geletnek-Szklénó (Sz.-für.)	*	—	5:24	—	1:26
Szénásfalu-Vihnye (V.-für.)	*	—	5:35	—	1:34
Zsarnóca	*	—	6:02	—	2:00
Zsarnóca-Fürészmalom	*	—	*6:07	—	*2:05
Garamrév	*	—	*6:14	—	*2:12
Rudnó	*	—	6:30	—	2:28
Ujbánya	*	—	6:45	—	2:40
Garam-Szt.-Benedek	*	—	7:16	—	3:11
Kovácsi	*	—	7:27	—	3:22
Nagy-Kosmály	*	—	7:38	—	3:36
Léva	érk. ind.	—	7:55	—	3:53
Alsó-Várad	*	5:05	—	9:45	4:25
Nagy-Salló	*	5:23	—	10:03	4:50
Zeliz	*	5:46	—	10:26	5:17
Garam-Damásd	*	6:08	—	10:49	5:51
Oroszka	*	6:20	—	11:01	6:04
Csata	*	6:31	—	11:11	6:23
Bény	*	6:38	—	11:18	6:32
Kéménd	*	7:09	—	11:36	7:03
Kőhid-Gyarmath	*	7:20	—	11:47	7:17
Párkány-Nána	érk.	7:33	—	12:00	7:33
		7:49	—	12:17	7:52

**Tót-Megyer—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Privigye-Bajmóc.**

Stanice.	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Tót-Megyer	ind.	4:15	11:55	4:10	7:20
Annamajor	*	*4:26	*12:06	*4:21	*7:31
Nagy-Surány	érk.	4:37	12:17	4:32	7:42
Ondrohó	ind.	*4:56	12:39	*4:48	8:02
Komjáth	*	5:08	12:51	5:00	8:14
Nagy-Kér 6. sz. őrh.	*	*5:22	*1:05	*5:14	*8:28
Ivánka	*	5:40	1:23	5:33	8:47
Nyitra	érk. ind.	5:57	1:40	5:50	9:04
Kajsa 10. sz. őrh.	*	6:13	—	—	—
Üzbégh	érk. ind.	6:22	2:06	6:15	—
Vicsap-Apáti	*	6:23	2:07	6:16	—
Szomorfalu	*	*6:41	*2:25	*6:34	—
Nyitra-Ludány	*	6:51	2:35	6:44	—
Nagy-Tapolcsány	*	7:13	3:02	7:07	—
Bossány	*	7:37	3:25	7:30	—
Chynorán 15. sz. őrh.	*	7:54	3:42	7:47	—
Nyitra-Zsambokré	*	8:04	3:51	7:57	—
Kis-Bélicz	*	8:11	3:58	8:04	—
Nagy-Bélicz	érk. ind.	*8:20	*4:07	*8:13	—
Nagy-Bélicz	ind.	8:24	4:11	8:17	—
Simony	*	8:34	4:25	8:22	—
Nagy-Ugrócz	*	8:45	4:39	8:33	—
Oszlány	*	8:55	4:53	8:41	—
Nyitraszeg	*	9:06	5:08	8:52	—
Nemes-Kosztolány	*	9:15	5:20	9:01	—
Nyitra-Novák	*	9:32	5:43	9:17	—
Koós	*	9:45	6:01	9:30	—
Privigye-Bajmóc	érk.	9:58	6:17	9:43	—
		10:10	6:32	9:55	—

**Privigye-Bajmóc—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Tót-Megyer.**

Stanice.	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Privigye-Bajmóc	ind.	3:50	—	11:35	4:56
Koós	*	4:02	—	11:49	5:07
Nyitra-Novák	*	4:14	—	12:06	5:19
Nemes-Kosztolány	*	4:29	—	12:29	5:34
Nyitraszeg	*	4:40	—	12:44	5:45
Oszlány	*	4:48	—	12:55	5:53
Nagy-Ugrócz	*	4:59	—	1:18	6:05
Simony	*	5:06	—	1:27	6:12
Nagy-Bélicz	érk. ind.	5:15	—	1:38	6:21
Nagy-Bélicz	ind.	5:20	—	1:53	6:36
Kis-Bélicz	*	*5:24	—	*1:57	*6:40
Nyitra-Zsambokré	*	5:33	—	2:06	6:49
Chynorán 15. sz. őrh.	*	5:40	—	*2:12	*6:55
Bossány	*	5:49	—	2:22	7:04
Nagy-Tapolcsány	*	6:12	—	2:44	7:27
Nyitra-Ludány	*	6:30	—	3:07	7:46
Szomorfalu	*	6:53	—	3:33	8:09
Vicsap-Apáti	*	*6:59	—	*3:40	*8:15
Üzbégh	érk. ind.	7:18	—	4:00	8:34
Kajsa 10. sz. őrh.	*	7:19	—	4:10	8:35
Nyitra	érk. ind.	*7:28	—	*4:19	*8:44
Ivánka	ind.	7:39	—	4:30	8:55
Nagy-Kér 6. sz. őrh.	*	7:44	1:49	5:10	9:05
Komjáth	*	8:02	2:07	5:32	9:23
Ondrohó	*	*8:17	*2:22	*5:47	*9:38
Nagy-Surány	érk. ind.	8:32	2:37	6:02	9:53
Annamajor	ind.	*8:41	2:47	*6:11	10:03
Tót-Megyer	érk.	8:52	2:58	6:22	10:14
		*9:12	*3:18	*6:45	10:34
		9:22	3:28	6:56	10:44

**Garam-Berzencze—Selmeczbánya.**

Stanice.	triedy	nák. os. vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Garam-Berzencze	ind.	6:43	12:22	5:25	
Kecskés 3. sz. őrh.	*	*7:09	*12:48	*5:49	
Bélabánya	*	8:00	1:27	6:38	
Selmeczbánya	érk.	8:52	2:03	7:28	

**Selmeczbánya—Garam-Berzencze.**

Stanice.	triedy	nák. os. vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Selmeczbánya	ind.	4:50	9:25	2:55	
Bélabánya	*	5:24	9:59	3:28	
Kecskés 3. sz. őrh.	*	*5:55	*10:30	*3:59	
Garam-Berzencze	érk.	6:15	10:50	4:19	

\* Podmienečne vlak zastane.

Hruhe čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a král. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.